

Politiek in Praktijk: nieuw kabinet

Over deze werkvorm

Tijdens deze les ervaren de leerlingen middels een rollenspel dat de ministers in het nieuwe kabinet plannen maken, maar dat de volksvertegenwoordigers in de Tweede en Eerste Kamer de plannen moeten goedkeuren voordat de ministers ze mogen gaan uitvoeren.

geactualiseerd in de week van 10 januari 2022). Tot die tijd kan je de foto/illustratie op [deze](#) webpagina van RTL Nieuws gebruiken.

- Zelfgemaakte naambordjes 'Minister', 'Tweede Kamer' en 'Eerste Kamer'. Dit kan op een dubbelgebouwen A4.

Leerdoelen

- Leerlingen kunnen uitleggen hoe een wet tot stand komt, waarbij ze de rollen weten van de ministers, de Tweede Kamer en de Eerste Kamer.
- De leerlingen kunnen zich een beeld vormen van onze nieuwe regering.
- De leerlingen kennen enkele ministers uit de nieuwe regering.
- De leerlingen weten dat alle ministers over een specifiek onderwerp gaan.
- De leerlingen hebben ervaren dat de volksvertegenwoordigers de macht hebben in Nederland; zij beslissen of ministers hun plannen mogen uitvoeren.

Duur

45 minuten

Bronnen

- [Coalitieakkoord](#) 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' (15-12-2021)
- [Dit zijn de belangrijkste punten uit het regeerakkoord](#) (15-12-2021) (NU.nl)

Benodigheden

- [Zeven grote kaarten met de stappen van het wetsproces](#): Van Probleem naar Oplossing. Print de kaarten bij voorkeur in kleur en op A3-papier.
- Een interactieve foto van de nieuwe regering op het bordes op tools.prodemos.nl/regering (wordt

Handleiding

Inleiding

1. Vertel dat er een nieuw kabinet is: Kabinet Rutte IV. Vraag wat de leerlingen hierover gehoord hebben in het nieuws.

Tip: schrijf “Kabinet Rutte IV” op het bord en leg ook uit hoe de leerlingen de Romeinse cijfers moeten lezen. En waarom dit Rutte ‘vier’ heet.

2. Laat de bordesfoto zien met de nieuwe ministers.
 - A. Vraag de leerlingen hoeveel ministers er zijn in kabinet Rutte IV.
(antwoord: 20)
 - B. Vraag de leerlingen of ze mensen herkennen op de foto en zo ja, wie.
(wijs bijvoorbeeld minister-president Rutte of ministers De Jonge, Kaag of Hoekstra aan)
 - C. Wijs de leerlingen erop dat alle ministers over één onderwerp gaan.
Tip: Als de interactieve foto op tools.prodemos.nl/regering al geactualiseerd is, zie je bij de verschillende personen welke ministerspost ze vervullen.

Let op: op de bordesfoto staat de regering (de koning + ministers). Het kabinet bestaat uit de ministers en de staatssecretarissen. Hier hoeft je voor de leerlingen niet bij stil te staan.

3. Leg uit dat jullie deze les gaan ontdekken wat nu eigenlijk de baan is van deze mensen. Hiervoor gaat de klas eerst na hoe een wet gemaakt wordt. Daarna gaan ze dit zelf naspelen.

Van probleem naar oplossing

1. Laat de leerlingen een probleem bedenken waar de landelijke politiek wat aan zou kunnen of moeten doen. Voorbeelden van actuele onderwerpen in politiek Den Haag: te weinig woningen, discriminatie bij stages, milieu, enz.
2. Laat de leerlingen het probleem uit hun eigen voorbeeld toelichten. Vraag ze ook met een mogelijke oplossing te komen voor het probleem. Komt er vanuit de klas geen voorbeeld? Dan kun je het volgende voorbeeld geven:

- Probleem: sommige autobestuurders rijden erg gevaarlijk en zorgen voor gevaarlijke situaties.
- Mogelijke oplossing: hogere straffen voor bestuurders die erg gevaarlijk rijden.

3. Vraag zeven leerlingen om naar voren te komen. Geef ieder van hen een van de zeven kaarten met de stappen van het wetsproces.
4. Vraag nog twee leerlingen om naar voren te komen. Zij mogen de zeven leerlingen met de kaarten in de juiste volgorde zetten.
5. Als alle kaarten volgens het tweetal in de juiste volgorde staan, vraag je de overige leerlingen of de volgorde zo klopt. Vraag een toelichting als iemand vindt dat het niet klopt. Sta wijzigingen toe tot de volgorde juist is.
Tip: als er niet zoveel leerlingen in je klas zitten, kunnen de leerlingen die een kaart vasthouden ook zelf proberen in de juiste volgorde te gaan staan.
6. Vraag wie aan de hand van deze kaarten het hele verhaal (van probleem naar oplossing) kan vertellen. Kies één leerling uit om dit te doen. Het is leuk om het zelfgekozen voorbeeld (het ingebrachte voorbeeld van de leerlingen) als leidraad te nemen voor de uitleg.
Zorg dat ter sprake komt dat een **meerderheid** van de Tweede en de Eerste Kamer vóór het voorstel moet stemmen.
7. Bespreek (kort) het voorbeeld na en geef een toelichting op de situatie.
8. Hang de kaarten in de juiste volgorde op het bord, zodat deze voor iedereen heel de tijd zichtbaar blijven.

Alternatief: indien je geen tijd hebt voor de werkvorm Van probleem naar oplossing of dit al eerder hebt gedaan, kun je deze werkvorm ook overslaan en alleen de volgorde van de stappen uitleggen.

Rollenspel

1. Vertel dat je de leerlingen gaat benoemen tot de meest belangrijke mensen in de politiek: de volksvertegenwoordigers van de Eerste en Tweede Kamer! Verdeel alle leerlingen in deze groepen, waarbij je ongeveer dubbel zoveel leerlingen lid van de Tweede Kamer maakt als van de Eerste Kamer. Laat de leerlingen per groep bij elkaar zitten en geef hen een naamkaartje om bij hun groep te plaatsen. Ga zelf achter een kaartje 'minister' zitten.
2. Vertel dat jij de nieuwe minister van Onderwijs bent: Dennis Wiersma. Jij hebt een plan om leraren die lesgeven op de basisschool net zoveel te betalen als leraren die lesgeven op de middelbare school. Nu verdienen leraren die lesgeven op de basisschool minder dan leraren op de middelbare school. Je hoopt als minister dat de Tweede Kamer en de Eerste Kamer dit ook een goed plan vinden, zodat je dit plan kan gaan uitvoeren.
3. Laat de leerlingen die de Tweede Kamer spelen nu door middel van handopsteken stemmen over het plan van de minister.
Tip: indien je tijd hebt kun je hen eerst onderling laten discussiëren (debat in de Tweede Kamer) en vragen laten stellen aan de minister.
 - A. Stemt een meerderheid van de leerlingen vóór? Laat dan weten als minister daar erg blij mee te zijn en te hopen dat de leden van de Eerste Kamer ook vóór zullen stemmen. Ga naar stap 4.
 - B. Indien een meerderheid van de leerlingen tegen stemt, laat je als minister weten dat erg jammer te vinden. Zelf vond je het als minister een goed idee. Maar de volksvertegenwoordigers zijn in Nederland de baas, dus het voorstel gaat de prullenbak in. De Eerste Kamer hoeft er dan ook niets meer van te vinden, want zowel de Tweede als de Eerste Kamer moeten het in meerderheid een goed idee vinden. Ga naar stap 5.
 - C. Indien een meerderheid van de leerlingen tegen het huidige voorstel is, maar ze met goede ideeën komen hoe ze het wél willen, pas dan je voorstel aan en breng het aangepaste voorstel opnieuw in stemming. Als een

meerderheid nu wel vóór stemt, ga dan naar stap 4.

Als een meerderheid opnieuw tegen stemt, laat je als minister weten dat erg jammer te vinden. Zelf vond je het als minister een goed idee. Maar de volksvertegenwoordigers zijn in Nederland de baas, dus het voorstel gaat de prullenbak in. De Eerste Kamer hoeft er dan ook niets meer van te vinden, want zowel de Tweede als de Eerste Kamer moeten het in meerderheid een goed idee vinden. Ga naar stap 5.

4. Laat de leerlingen die de Eerste Kamer spelen stemmen.
 - A. Stemt een meerderheid van de leerlingen vóór? Geef dan aan heel blij te zijn dat ook de Eerste Kamer het plan een goed idee vindt. Jij zal nu als minister gaan zorgen dat het plan wordt uitgevoerd.
 - B. Indien een meerderheid van de leerlingen tegen het voorstel stemt, geef je aan dat erg jammer te vinden. Zelf vond je het als minister wel een goed idee. Maar zowel de volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer als in de Eerste Kamer moeten het een goed idee vinden, dus het voorstel gaat de prullenbak in.
5. Herhaal de stappen 2, 3 en 4 nu met andere casussen (zie bijlage 1). Zelf speel jij steeds een andere minister die een plan voorstelt dat ook echt in het regeerakkoord staat. Kies hiervoor enkele van de voorstellen die aansluiten bij de interesses van de leerlingen.

Nabespreking

1. Bespreek de rollenspellen met de leerlingen na. Denken ze dat het in het echt ook zo gaat? Wat zou er hetzelfde gaan en wat zou er in het echt anders gaan?
2. Controleer met vragen of de leerlingen hebben begrepen dat de ministers heel belangrijk werk doen (plannen bedenken en ze uitvoeren als het plan is goedgekeurd door de Tweede en Eerste Kamer), maar dat de ministers niet de baas zijn in Nederland. De volksvertegenwoordigers zijn de baas; zij beslissen of ministers hun plannen mogen uitvoeren.

Bijlage 1 - voorstellen

1. Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Ernst Kuipers
Suikerhoudende dranken moeten duurder worden.

Extra informatie. In het regeerakkoord staat:

“We verhogen de belasting op suikerhoudende dranken en we verhogen de accijnzen op tabak. We maken bindende afspraken met de industrie over gezondere voedingsmiddelen. We bezien hoe we op termijn een suikerbelasting kunnen invoeren en de BTW op groente en fruit naar 0% kunnen verlagen.”

2. Minister voor Klimaat en Energie - Rob Jetten
Er moet meer geld naar het milieu.

Extra informatie: “Uit een fonds van 35 miljard euro moet de komende tien jaar klimaattransitie betaald worden. Met een ander fonds van 25 miljard euro moeten tot 2035 veranderingen in de landbouw en herstel van natuur worden betaald. Ook het verminderen van stikstofuitstoot wordt uit dat fonds gefinancierd, maar hoe precies is niet duidelijk.” (bron: NU.nl)

3. Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid - Karien van Gennip
Het minimumloon moet omhoog.

Extra informatie. In het regeerakkoord staat:

“We maken werken lonender en verkleinen de armoedeval. We voeren een minimumuurloon in op basis van de 36-urige werkweek. We verhogen het minimumloon stapsgewijs met 7,5%.”

4. Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid - Karien van Gennip
De uitkeringen moeten omhoog.

Extra informatie: in het regeerakkoord staat: “We verhogen het minimumloon

stapsgewijs met 7,5% en houden de koppeling met de uitkeringen (behoudens de AOW) in stand om het bestaansminimum te verstevigen. We komen ouderen tegemoet via een hogere ouderen korting.”

Oftewel: de uitkeringen moeten even hard stijgen als het minimumloon.

5. Minister van Infrastructuur en Waterstaat - Mark Harbers
Er moet een spoorlijn komen van Lelystad naar Groningen.

Extra informatie: Het kabinet wil dat de Lelylijn, een spoorlijn tussen Lelystad en Groningen, wordt aangelegd. Dat moet de economie van het noorden versterken en de treinverbinding tussen Nederland en het noorden van Duitsland verbeteren. (bron: NU.nl)

6. Minister van Infrastructuur en Waterstaat - Mark Harbers
Om klimaatverandering tegen te gaan, moeten degenen die meer autorijden meer gaan meer betalen en degenen die minder autorijden minder.

Extra informatie. In het regeerakkoord staat het volgende:

“We introduceren in 2030 een systeem van Betalen naar Gebruik voor alle automobilititeit en stellen in deze kabinetsperiode wetgeving vast. Basis voor het systeem is de motorrijtuigenbelasting, waarvan het tarief afhankelijk wordt gemaakt van het jaarlijks verreden aantal kilometers. De heffing is niet tijd- en plaatsgebonden en vervangt de dan nog bestaande tol-tracés, zoals de Westerscheldetunnel, de Kiltunnel en de voorgenomen doorgetrokken A15. Dit betekent dat gebruikers van elektrische en fossiele auto’s beiden gaan meebetalen aan het weggebruik.”